

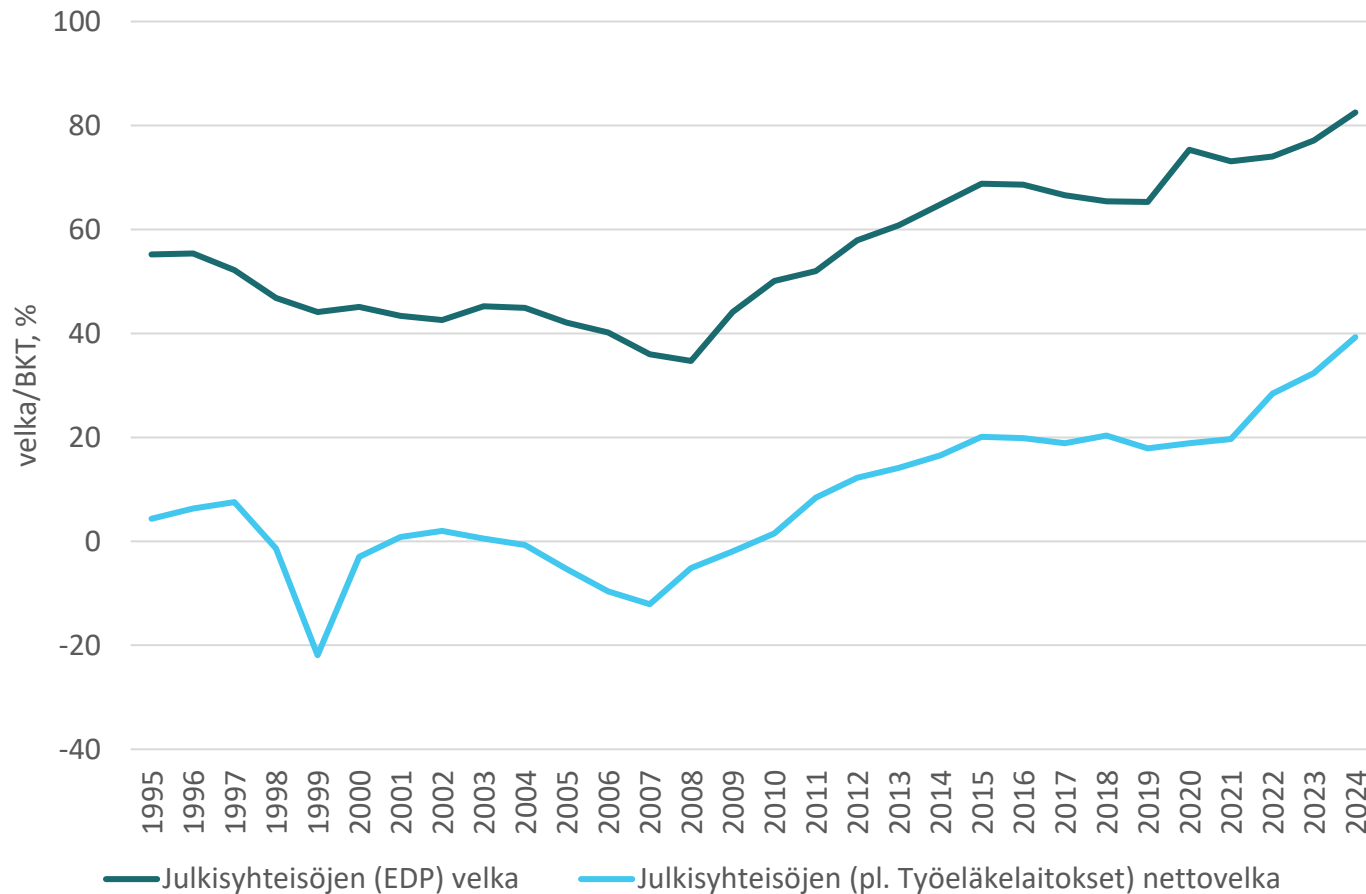
Asiantuntijalausunto: K 23/2025 vp Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2025

Tarkastusvaliokunta 10.3.2025

Valtiontalouden tarkastusvirasto

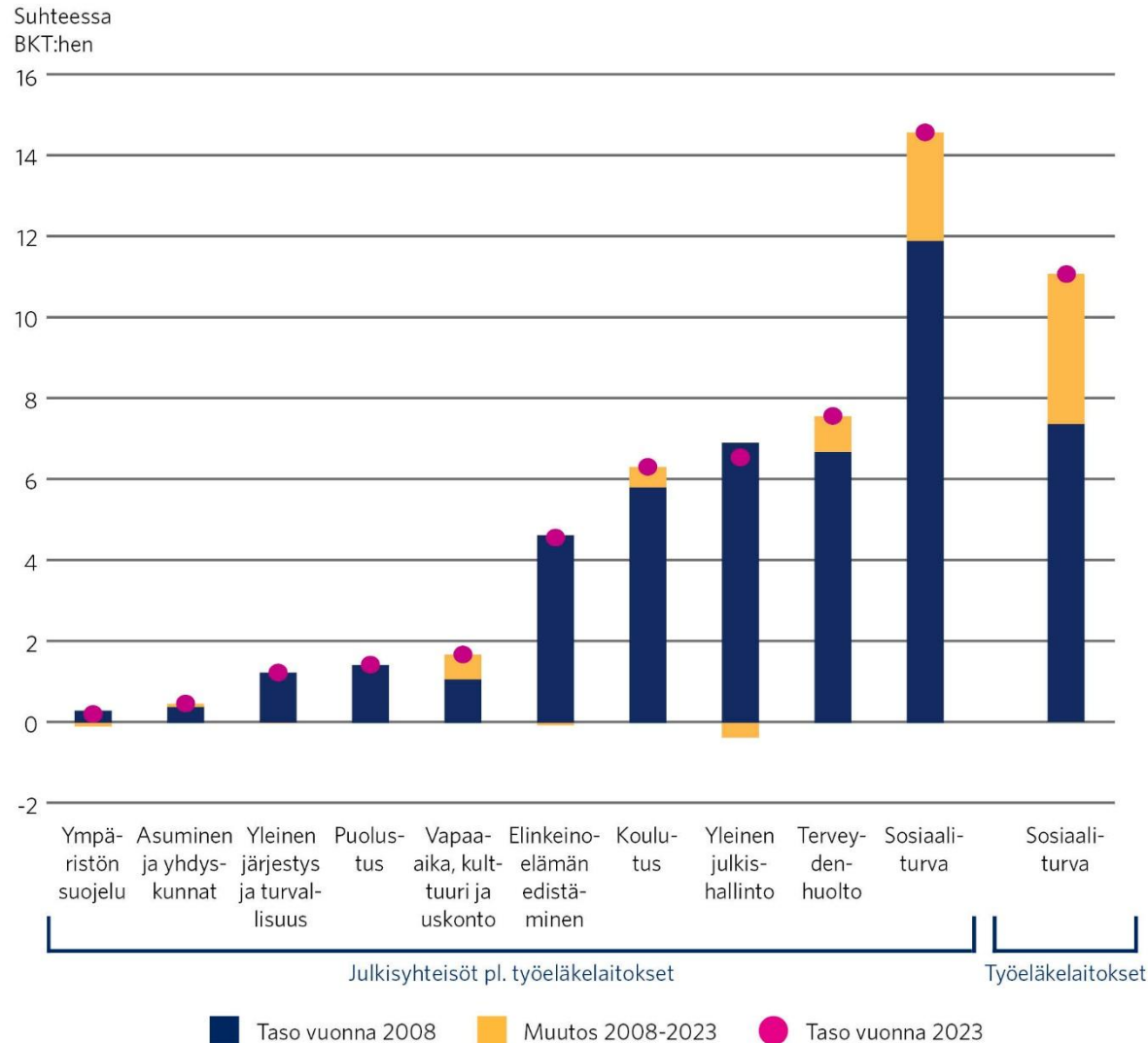

Julkisyhteisöjen velkasuhde on kaksinkertaistunut finanssikriisistä lähtien

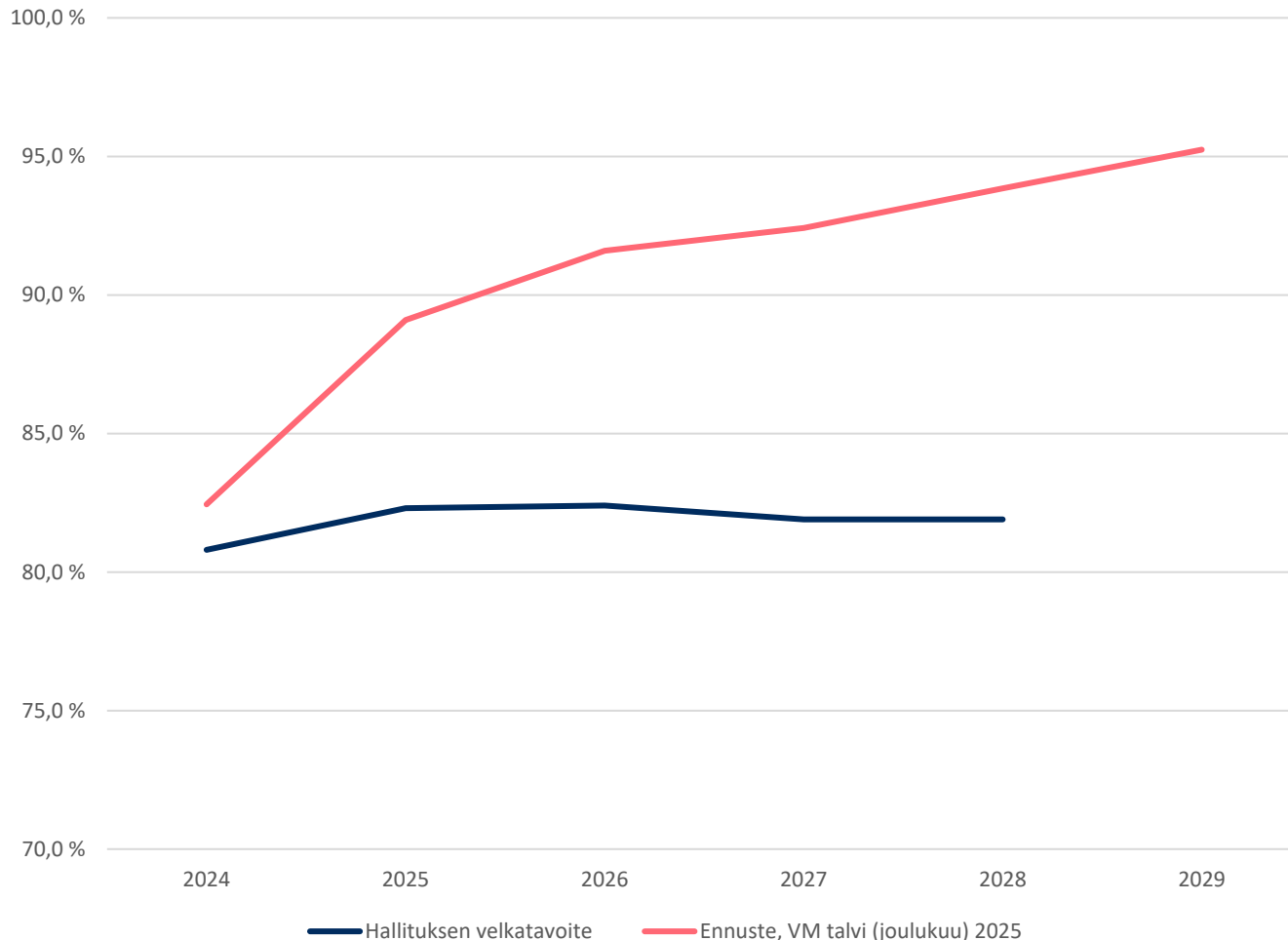
- Rakenteelliset tekijät ja erityisesti väestön ikääntyminen selittävät suuren osan velkasuhteen kasvusta
- Hallituksen finanssipoliittiset tavoitteet ovat perusteltuja
 - Alijäämätavoite 1% suhteessa bkt:hen
 - Velkasuhteen vakauttaminen vaalikauden lopussa ja kääntäminen laskuun pidemmällä aikavälillä
- ”tasapainoinen ja kestävä julkinen talous on keskeinen edellytys puolustuksen kehittämiseksi”
(Puolustusministeriö, 2024)

Julkisyhteisöjen menojen kasvu tehtävittäin suhteessa BKT:hen

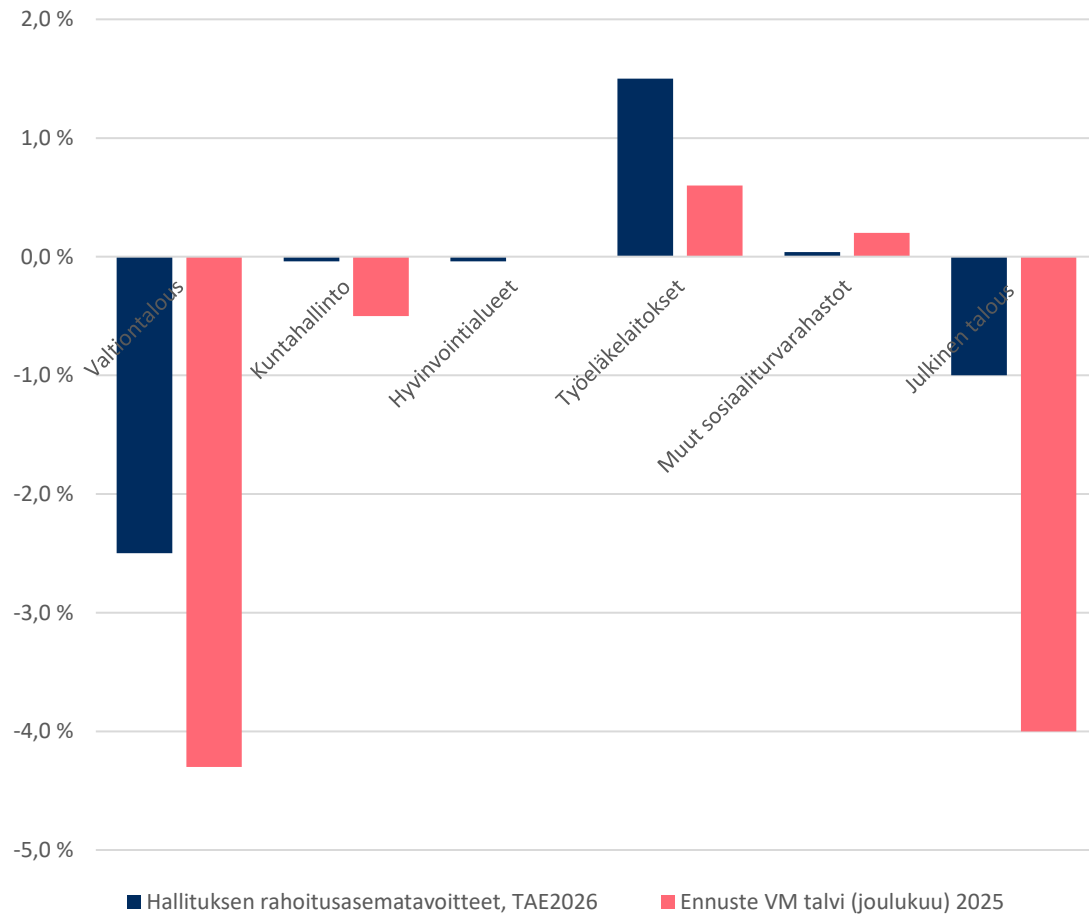
- Menojen kasvu on tapahtunut pääosin sellaisilla tehtäväluokilla, esimerkiksi eläkemenoissa, jotka eivät edistä pitkän aikavälin talouskasvua
- Esim. vanhuuteen liittyvät sosiaaliturvamenot (G1002) ja avohoitopalvelujen menot (G0702) ovat kasvaneet 1,8 ja 0,7 prosenttiyksikköä

Ennusteiden valossa hallitus ei saavuta velkasuhteen vakauttamista

- Hallitusohjelmassa tavoiteltu velkasuhteen kääntäminen ylivaalikautiseen laskuun - tai edes sen pysyvä vakauttaminen ei näyttäisi toteutuvan
- Suhdanne ei ole ollut suotuisa tavoitteiden saavuttamiselle
- Joidenkin sopeutustoimien ajoitus on jopa voinut heikentää suhdannetta

Julkisen talouden yhden prosentin alijäämätavoite vuonna 2027 ylittyy selvästi

- Julkisen talouden alijäämän ennustetaan olevan 4,0 prosenttia vuonna 2027
- Alasektoreille asetetut nimelliset rahoitusasemataavoitteet ovat toteutumassa hyvinvointialueiden ja muiden sosiaaliturvarahastojen osalta
- Valtionhallinto, paikallishallinto ja työeläkelaitokset ovat jäämässä niille asetetuista tavoitteista

Hallitus on päättänyt 6+3+1 mrd. euron sopeutuspaketeista

– julkista taloutta vahvistava vaikutus jää pienemmäksi

- Hallitusohjelmassa linjatun 6 mrd. euron ja kevään 2024 kehysriihessä päätetyn 3 mrd. euron sopeutuspakettien lisäksi hallitus päätti syksyllä 2025 uudesta 1 mrd. euron paketista vuodelle 2027
- Korkotukilainojen myöntövaltuuden vähentäminen 365 milj. eurolla ei vaikuta menojen, vaan ainoastaan lainojen määrään, jotka tilastoidaan osaksi julkista velkaa. Pysyvän VER-tuloutuksen kasvattaminen 100 milj. eurolla ei myöskään vaikuta alijäämään.
- Alijäämään vaikuttavien toimien määrä 1 mrd. euron sopeutuspaketista on n. 0,55 mrd. euroa vuonna 2027
- Sopeutuspakettien julkista taloutta vahvistava nettovaikutus jää n. 6,5 mrd. euroon vuonna 2027, kun huomioidaan mm. työttömyysvakuutusmaksujen lasku, veronkevennykset sekä investointiohjelman lisämenot
- Jos työllisyystoimien arvioitu n. 2 mrd. euron vaikutus ja hyvinvointialueiden n. 1 mrd. euron säästöt jätetään tarkastelusta niiden epävarmuuden vuoksi, julkista taloutta vahvistava vaikutus jää n. 3,5 mrd. euroon

Hallitus jäänee 100 000 työllisen tavoitteesta vuoteen 2027 mennessä

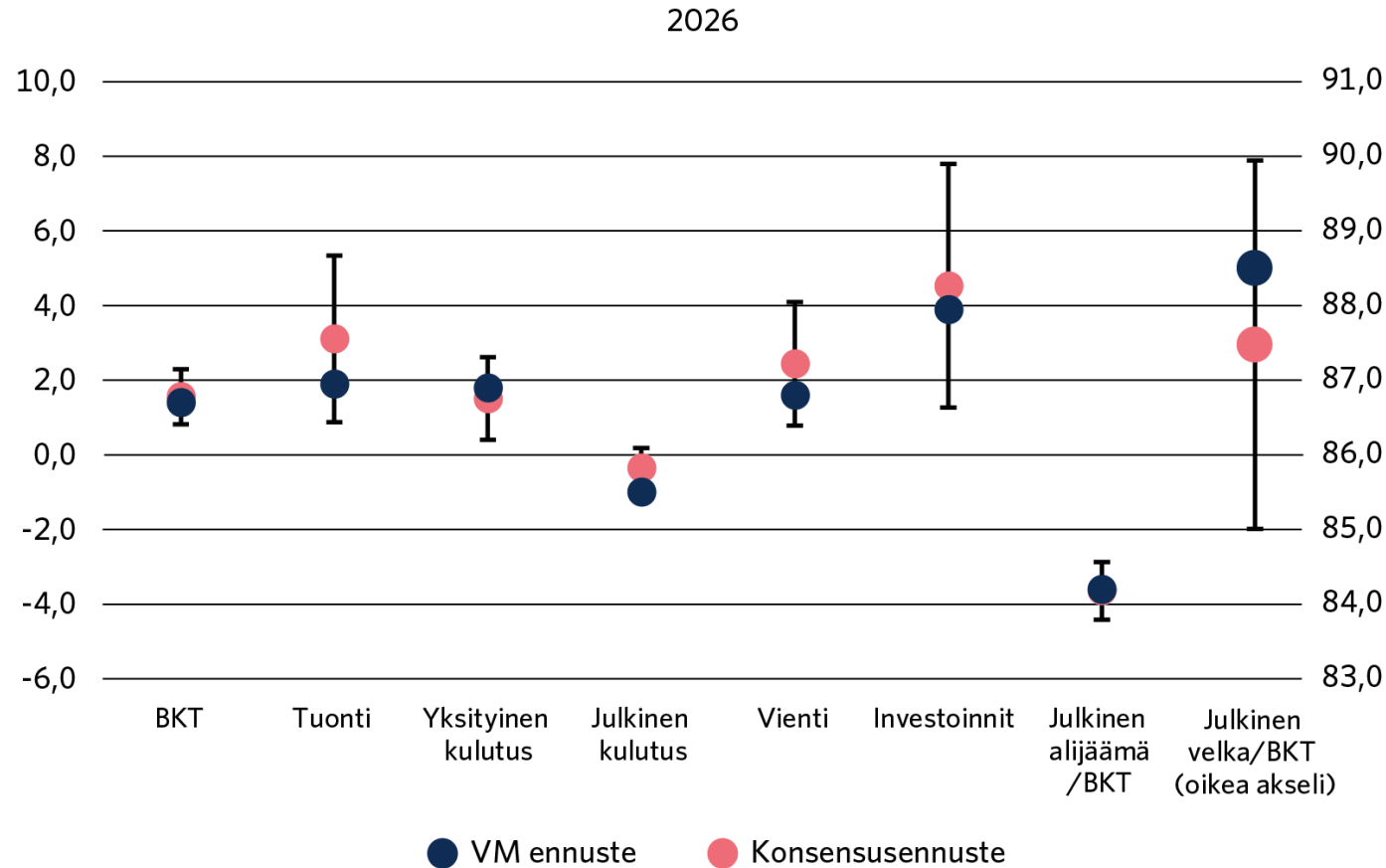
- Suhdannetilanteesta johtuvan työmarkkinoiden heikon imun vuoksi hallituksen toimien vaikutus jää ennusteiden valossa kauas työllisyystavoitteesta
- VM:n ennusteessa hallituksen toteuttamat työvoiman tarjontaa edistävät toimet lisäävät työllisiä vain kymmenillä tuhansilla vuoteen 2027 mennessä
- Siten HO:n mukainen tavoite kasvattaa työllisyyttä ja siten vahvistaa julkista taloutta 2 mrd. eurolla v. 2027 jää todennäköisesti toteutumatta
- Työvoiman tarjontaa lisäävät toimet ovat tarpeellisia, mutta ne olisi pitänyt ajoittaa parempaan suhdanteeseen
- Rakenteellisia työvoiman tarjontaa parantavia toimia olisi kuitenkin mahdollista valmistella lisää – voimaantulo myöhemmin
- Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys tarvitsee nykyistä korkeampaa työllisyysastetta

Hallituksen toimet kääntyvät finanssipolitiikkaa kiristäviksi 2025 alkaen

- Hallituksen päätösperäisten toimien vaikutukset julkisyhteisöjen rahoitusasemaan
- päätösperäinen finanssipolitiikka kääntyy kiristäväksi vuonna 2025 alkaen
- Jos talouden suhdannetila paranee vuosina 2025 ja 2026 odotusten mukaisesti, kiristävä vaikutus osuu suhdanteen kannalta sopivaan aikaan.

Talousarvion pohjana oleva VM:n ennuste on realistinen – ennuste vuodelle 2025 osin muita ennustaja optimistisempi

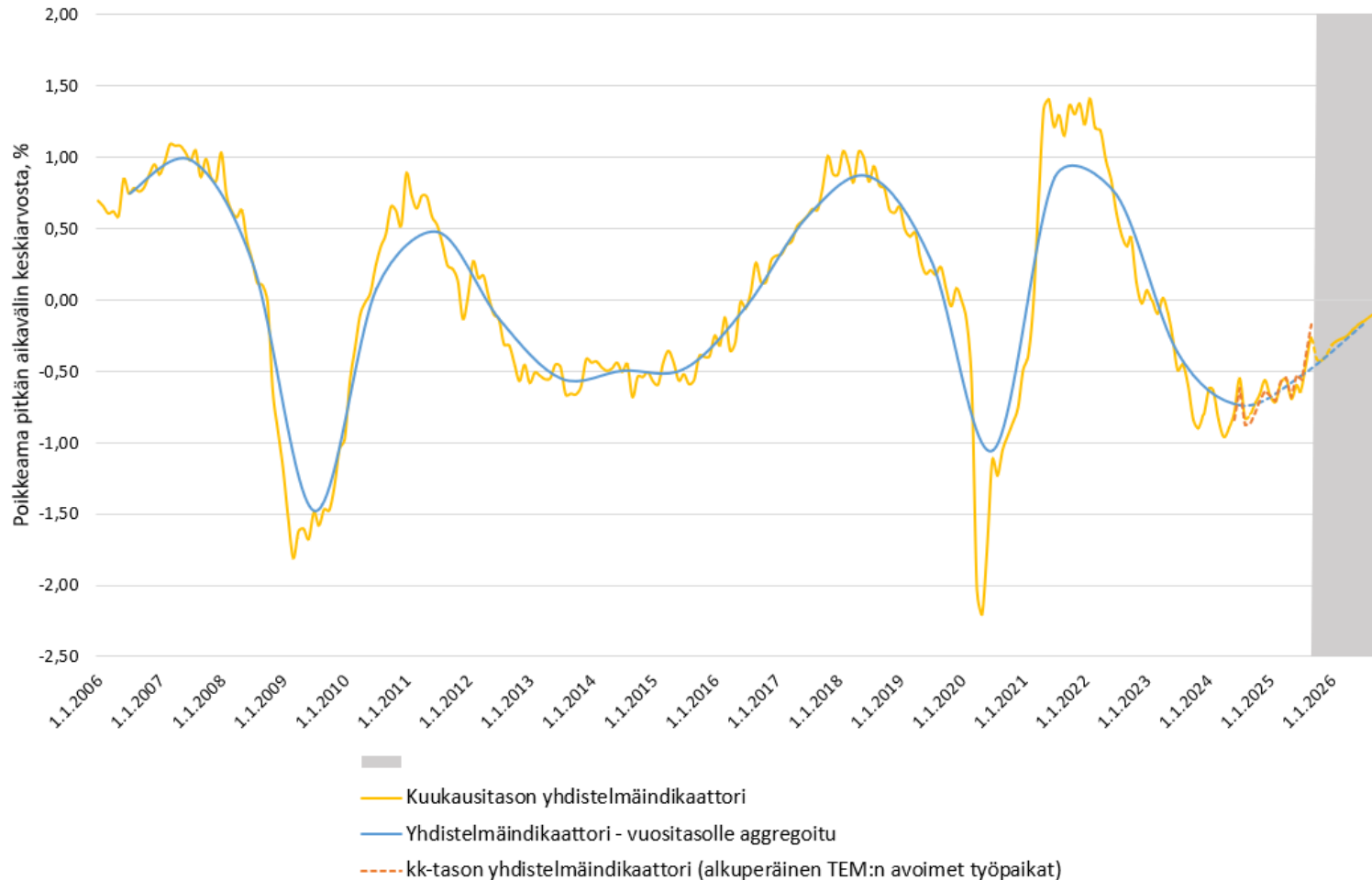
- VM:n ennustetta vuodelle 2026 voidaan pitää EU-säädösten tarkoittamalla tavalla realistisena
- Ennuste on lähellä konsensusennustetta
- Ennuste vuodelle 2025 osin muita ennustaja optimistisempi
- Vuoden 2025 optimistisen BKT-ennusteen tuottama taso periytyy vuoden 2026 ennusteeseen

VTV:n lämpökartan mukaan talouden hidas toipuminen on alkanut – uutta epävarmuutta keväällä 2026

Vuosi	Avoimet työpaikat, muutos	Kapasi- teetin käyttö- aste	KHI, muutos	Kuluttaja - luottamus	Palkka- summa- kuvaaja, muutos	Palvelut - luottamus	Rakenta- minen - luottamus	Teollisuus - luottamus	Työllisyys- aste, muutos	Työttö- myys- aste, muutos	Vähittäis- kauppa - luottamus	Yhdistelmä- indikaattori (painotettu)
2025												
10		-0,57	-1,05	-0,66		-0,49	-0,74	-0,20			0,08	
9	-0,59	-0,03	-0,71	-0,50	-0,55	-0,53	-0,56	0,36	-0,34	-0,33	0,45	-0,31
8	-0,48	-0,36	-0,71	-0,72	-0,44	-0,19	-0,80	-0,01	-0,88	-0,41	0,21	-0,42
7	-0,78	-1,02	-0,86	-0,50	-0,95	-0,35	-1,36	-0,20	-1,06	-0,46	0,08	-0,65
6	-0,64	-0,73	-0,86	-0,80	-0,37	-0,25	-1,12	-0,46	-1,05	-0,50	0,32	-0,60
5	-1,64	-0,83	-0,71	-0,82	-0,33	-0,46	-1,05	-0,49	-0,67	-0,72	0,87	-0,69
4	-1,42	-0,74	-0,71	-0,68	0,21	-0,64	-0,99	-0,49	-0,20	-0,55	0,82	-0,56
3	-1,23	-0,50	-0,71	-0,83	-0,33	-0,59	-1,30	-0,21	-0,55	-0,47	-0,25	-0,58
2	-1,21	-0,37	-0,71	-0,97	-0,37	-0,49	-1,00	-0,39	-1,65	-0,59	-0,39	-0,72
1	-1,26	-0,78	-0,61	-0,85	-0,77	-0,57	-0,67	-0,48	-0,55	-0,44	-0,34	-0,68
2024												
12	-1,32	-0,71	-0,61	-0,72	1,16	-0,56	-1,40	-0,49	-1,36	-0,36	0,20	-0,55
11	-1,38	-0,63	-0,47	-0,62	-0,52	-0,55	-0,79	-0,35	-1,09	-0,43	-0,95	-0,66
10	-1,44	-0,81	-0,42	-0,52	-0,55	-0,49	-1,11	-0,67	-0,95	-0,44	-0,59	-0,70
9	-1,50	-0,86	-0,57	-0,82	0,10	-0,63	-1,37	-0,81	-1,55	-0,56	-1,12	-0,81
8	-1,56	-0,69	-0,37	-0,66	-0,66	-0,64	-1,33	-0,57	-1,66	-0,57	-1,85	-0,83
7	-1,62	-0,61	-0,47	-0,66	-0,15	-0,36	-1,16	-0,73	0,14	-0,22	-1,23	-0,55
6	-1,67	-0,97	-0,32	-0,64	-0,15	-0,62	-1,29	-0,82	-1,23	-0,47	-0,92	-0,78
5	-1,73	-0,58	-0,23	-1,19	-0,73	-0,97	-1,47	-0,73	-1,32	-0,49	-1,62	-0,90
4	-1,73	-0,74	-0,03	-1,64	-0,92	-1,00	-1,32	-1,00	-1,08	-0,46	-1,29	-0,96
3	-1,65	-0,92	0,11	-1,15	0,03	-1,08	-1,51	-0,86	-1,49	-0,53	-0,44	-0,84
2	-1,20	-0,98	0,50	-1,07	0,36	-1,02	-1,71	-0,74	-0,88	-0,43	-0,53	-0,63
1	-1,02	-0,88	0,65	-1,03	-0,30	-0,71	-1,64	-0,99	-0,48	-0,51	-0,34	-0,62

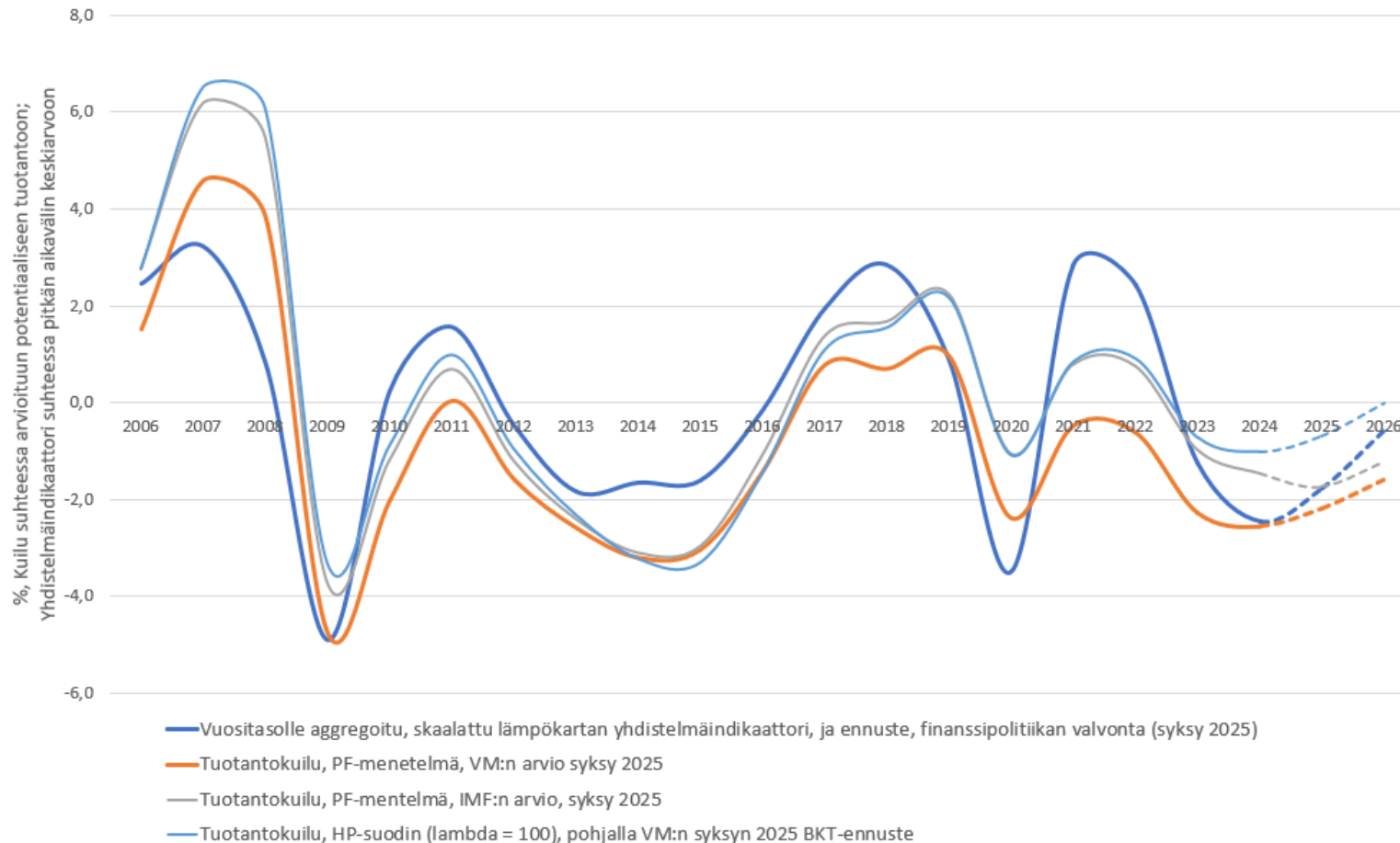
- Suhdannetila on edelleen viileä ja heikko
- Parantumisen merkkejä ovat lisääntyneet viime vuonna
- Talouden sopeutuminen tärkeimpiin taustalla vaikuttaviin tekijöihin näyttää vievän edelleen aikaa
- Päivitys keväällä 2026: Iranissa 28.2.2026 alkanut sota on lisännyt maailmantalouden epävarmuutta

Suhdanteen toipumisen odotetaan tapahtuvan hitaasti ja haurasti

- Suhdannenäkymä on ollut negatiivinen vuodesta 2023 lähtien
- Vuonna 2025 yhdistelmäindikaattorin kehitys on vihdoinkin vakauttanut ja lopulta kääntynyt parempaan päin
- Suhdanteen toipumisen odotetaan edelleen tapahtuvan hitaasti ja hauraasti

Toipuminen on hidas myös muiden ennusteiden mukaan

- Ennusteiden mukaan suhdanteen aallonpohja olisi vuonna 2024 tai 2025
- Ennusteet kuitenkin samansuuntaisia: hidas toipuminen
- IMF päätyi samaan arvioon suhdannetilanteesta vuosina 2021–2022 kuin VTV, mutta neljä vuotta myöhemmin
- Suhdannetilän lämpökartan ylläpito ja ennusteiden tuotanto VTV:ssä on HE 167/2025 vp mukaisesti lakkautettu.

Kiitos!

Tack!